

spomin na nekdanje podeželje. »Naše« zlatovranke pa imajo srečo v nesreči, saj so del izolirane populacije s središčem on-kraj meje v okolice avstrijske štajerske vasi Stainz pri Stradnu. Sosedje so si izbrali zlatovranko za emblem organizacije Živa pokrajina v deželi vulkanov (Lebende Erde im Vulkanland – L.E.i.V.), ki je *spiritus agens* in koordinator ohranjanja tamkajšnje preostale kulturne krajine. Društvo je pravzaprav struktura, ki popularizira in koordinira ekstenzivno kmetovanje. In koliko kmetovalcev poskuša v tej majhni občini kmetovati na ta način? Nekje okoli petsto-ekvivalent občine Lenart premore toliko ekstenzivnih kmetovalcev kot tretjina Slovenije! Modra vrana se je tako spremenila v simbol tradicije in vseh dobrih stvari življenja spred nekaj desetletij. Nič čudnega, da se vsako leto, ko se speljejo mladiči, priredi zabava njej v čast. Ta poteka na dvorišču za občinsko dvorano, ki so ji prebivalci v spomin na burno geološko preteklost nadeli ime Hiša vulkanov. Ob njej se raztezata botanični vrt in ribnik. Z malo domišljije lahko slednjega spremeniš v otroško igrišče, za katero potrebuješ le nekaj trnkov in stiropornih ribic s kavljji. Ko so strukture za prireditev pripravljene, potrebuješ še rekvizite. Tako poleg obveznih klobasičarja, vinarja in restavracije v Hiši vulkanov za stojnice postaviš še kuharje koruze, pletilce košar in člane društva L.E.i.V. Za obujanje nostalgije še konjska vprega in razstava starih traktorjev, pa je prizorišče v celoti nared za obiskovalce. Otvoritev, ki jo opravi župan, odet v tradicionalno obleko, je preprosta, brez okraskov, sledi pa nastop ljudskih godcev »Gor po Muri«. Veselica se zvečer zaključi s plesom na prostem. In česa se ljudje veselijo? Ornitologi se navdušujejo nad številom speljanih mladičev (25 v letošnjem letu), večina pa se zabave udeleži zaradi prijetnih uric druženja, pitja in plesa. Poznopoletne zabave so že od nekdaj pomenile uvod v jesen, pobiranje pridelkov, trgatve, dandanes lahko takšna veselica pomeni tudi nostalgijo za nekdanjim življenjem na vasi. In zlatovranka? Število parov je z 11 v devetdesetih letih poraslo na 16 v letu 2004, v istem obdobju je slovenska populacija upadla z okoli 20 parov na 1. Sosedje imajo tudi formalno močan razlog za praznovanje, mi pa se lahko tolažimo z dejstvom, da nam ne bo treba daleč čez mejo, da bi videli zlatovranko, če (ko) bo izginil še zadnji par.

Prizadevanja naših sosedov si lahko ogledate tudi na spletni strani <http://home.pages.at/blauracke/>, ki pa je žal na voljo le v nemščini. ●

Prvi rezultati popisa bele štoklje pri nas //Damijan Denac

Letos je potekal 6. mednarodni popis bele štoklje. V Sloveniji smo popis opravili in podatke tudi že obdelali. Celotno gnezditveno območje si je razdelilo več popisovalcev in vsak je pregledal svoj del. Žal se je letos prvič primerilo, da so domačini, ki jim štoklja spi na strehi hiše in se tam tudi iztreblja, enega izmed ornitologov popisovalcev napadli in zahtevali, da se gnezdo iz neposredne bližine odstrani. Za zdaj na srečo osamljen primer, ob katerem pa se lahko, če imamo v mislih vrednote ljudi, le zamislimo.

Odkrili smo številna nova gnezda, na mnoga pa ste nas opozorili prav člani DOPPS, za kar se vam iskreno zahvaljujem. Vas Krasinec v Beli krajini lahko po novem imenujemo druga slovenska vas štokelj, saj so tam kar štiri gnezda. Za odkritje enega od njih gre zasluga celo policistom. Ko sem med popisom nepripasan ob cesti zagledal patroljo, sem nemudoma zavil na makadamsko cestico, ki me je ravno tam odrešila pred kaznijo. Skrit pred njihovimi očmi sem se zavedel, da sem avto ustavil pred doslej še neznanim štokljinim gnezdom.

Krona dela je popisanih 266 gnezd, med katerimi je bilo 236 zasedenih. Od slednjih smo jih največ prešteli na Murski ravni (81), sledila pa so območja: Dravska ravan (45), Slovenske gorice (34), Goričko (17), Dravinjske gorice (16), Krška ravan (15) in Bela krajina (11). V preostalih regijah je bilo zasedenih gnezd manj kot 10. Najvišji gnezditveni uspeh (povprečno število poletelih mladičev na par) so imele štoklje na Krški ravni (3,3) in v Beli krajini (3,1), najnižjega pa na Dravski in Murski ravni (2,5). Podatki so več kot odličen kazalec kakovosti kulturne krajine. Ekstenzivni travniki Krške ravni in Bele krajine so pač neprimerno boljši gostitelji štokelj kot skopuška koruzna polja Dravske in Murske ravni.

Število gnezdečih parov se je v Sloveniji v primerjavi s prejšnjimi leti povečalo. Letošnji slabši skupni gnezditveni uspeh glede na lansko leto pa lahko pripišemo deževnemu in hladnemu mesecu maju. Takrat so mladiči najbolj občutljivi na nizke temperature in pomanjkanje hrane. ●

1: Prizorišče prireditve ob hiši vulkanov. foto: Damijan Denac

2: Predstavitvena stojnica organizacije Živa pokrajina v deželi vulkanov; zlatovranko (*Coracias garrulus*) v teh krajih spoznajo že najmlajši, pa čeprav je prvi stik z njo plišasta igračka. foto: Damijan Denac

3: Med popisom bele štoklje (*Ciconia ciconia*) naletimo na številne primere, ki pričajo, da ima štoklja med ljudmi res posebno mesto. Gnezdo v Prosenjakovcih, ki se je začelo podirati, ko so bili v njem še mladiči, so nemudoma podprli električarji in tako rešili štokljin zarod. foto: Damijan Denac

4: Od domačinov smo dobili marsikateri koristen podatek in izvedeli tudi za nova gnezda. Vsem se za pomoč pristočno zahvaljujemo. foto: Damijan Denac